

УДК 336.64

І. П. Ткаченко,
к. е. н. доцент, Дніпродзержинський державний технічний університет
А. О. Галкіна,
студентка, Дніпродзержинський державний технічний університет
О. Ю. Самарський,
студент, Дніпродзержинський державний технічний університет

ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ АРГУМЕНТІВ ТА ПОДОЛАННЯ ДУАЛІЗМУ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

I. Tkachenko,
candidate of economic sciences, Dniprodzerzhynsk state technical university
A. Galkina,
students, Dniprodzerzhynsk state technical university
O. Samarsky,
students, Dniprodzerzhynsk state technical university

DETERMINATION OF BASIC ARGUMENTS AND OVERCOMING OF DUALISM ARE
IN THE PROCESS OF FORMING OF THE FINANCIAL-ECONOMIC MECHANISM
OF DEVELOPMENT OF ENTERPRISES OF HOUSING AND COMMUNAL SERVICES

У статті визначено подвійну мету необхідності підвищення ефективності сфери виробництва комплексу соціально-комунальних послуг у регіоні: підвищення рівня комфортності отримання послуг населенням та підвищення економічної ефективності підприємств, що здійснюють їх виробництво; визначено сучасний інструментарій управління якістю житлово-комунальних послуг, узагальнено результати бенчмаркінгу досвіду, практик та рекомендацій ведення житлово-комунального господарства, визначено необхідність та практичну значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємств житлово-комунального господарства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану, основні завдання здійснення фінансового аналізу підприємств житлово-комунального господарства.

In the article the double aim of necessity of increase of efficiency of sphere of production of complex of social communal services is certain in a region: increase of level of comfort of receipt of services by a population and increase of economic efficiency of enterprises that carry out their production; the modern tool of quality management of housing and communal services is certain, the results of benchmarking experience, practices and recommendations of conduct of housing and communal services are generalized, a necessity and practical meaningfulness of systematic estimation of the financial state of enterprises of housing and communal services are certain, that a substantial role belongs to in providing of him the stable financial state, basic tasks of realization of financial analysis of enterprises of housing and communal services.

Ключові слова: місія суб'єкта господарювання, фінансовий стан, джерела формування майна, кризовий стан, запобігання кризи, фінансова стійкість, фінансові потоки, регулювання, управління.

Key words: mission of subject of menage, financial state, sources of forming of property, crisis state, prevention of crisis, financial firmness, financial streams, adjusting, management.

ВСТУП

Житлово-комунальне господарство — це одна з важливих та пріоритетних галузей національного господарського комплексу, яка забезпечує життєдіяльність населених пунктів та суттєво впливає на розвиток економічних взаємовідносин у державі. Поточний стан житлово-комунального господарства в Україні характери-

зується дефіцитом ресурсів та низькою ефективністю їх використання. Розвиток житлово-комунального господарства є одним із пріоритетних завдань державної соціально-економічної політики. Для його розв'язання необхідне науково-теоретичне обґрунтування відповідних шляхів та засобів регулюючого впливу на цю сферу діяльності, оскільки вона безпосередньо стосується

інтересів як населення, так і національного господарства України в цілому.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На сьогодні реформування системи відносин, які пов'язані із процесом надання житлово-комунальних послуг у нашій державі, гальмується внаслідок невідпрацьованості механізму розвитку житлово-комунального господарства, незбалансованості заходів нормативно-правового, фінансового, кадрового та організаційного характеру. Саме тому, у практичній діяльності суб'єктів господарювання — надавачів зазначених послуг поки що не спостерігається прогресивної динаміки та стабільної тенденції до підвищення ефективності. Це в свою чергу зумовлює зниження рівня якості послуг та, відповідно, не стимулює систему житлово-комунальних послуг у цілому до реалізації її основного завдання — повноцінного задоволення потреб та інтересів споживачів.

Дослідження проблем формування і розвитку комунального господарства й пошук шляхів підвищення ефективності його функціонування знайшли своє відображення в роботах учених-економістів О.І. Амоші, Б.І. Адамова, В.Н. Амітана, А.І. Безлюдова, А.Ю. Бережної, Г.В. Висоцької, З.В. Герасимчук, М.І. Долішнього, В.В. Дорофійенка, В.П. Дубіщева, Д.М. Жукова, Т.М. Качали, О.Є. Кузьміна, А.А. Лукьянченка, А.Ф. Мельник, В.О. Онищенко, Г.І. Онищука, Р.І. Орлової, І.Н. Осипенка, В.І. Пили, В.П. Полуянова, В.П. Пустовойта, І.М. Салія, В.А. Студінського, О.С. Чмир, В.Я. Швеця, Т.П. Юр'євої та інших.

Разом із тим, незважаючи на всебічний ґрунтовний аналіз проблем житлово-комунального господарства, вищенаведені дослідження потребують подальшого поглиблення та доопрацювання з урахуванням сучасних умов господарювання, і особливо, дослідження шляхів зміцнення фінансового стану підприємств комунальної власності [1].

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

З переходом економіки України на ринкові відносини виникла велика потреба підвищення ефективності сфери виробництва комплексу соціально-комунальних послуг у регіоні, мета здійснення якого є подвійною: підвищення рівня комфортності отримання соціально-комунальних послуг населенням регіону та підвищення економічної ефективності підприємств, що здійснюють виробництво соціально-комунальних послуг.

Метою статті є визначення основних факторів впливу на фінансовий стан підприємств житлово-комунального господарства та шляхів антикризового управління, застосування яких зумовить перехід виробництва продукції і послуг до якісно нового, ефективнішого, здатного виконувати традиційну місію суб'єкта господарювання.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Темпи економічного та соціального розвитку країни значною мірою залежать від якості регіонального управління, а також досвіду і фаху керівників усіх рівнів. У свою чергу, від соціального та економічного становища територій залежить рівень якості життя кожної людини та населення в цілому.

Перехід усіх регіонів і міст України до сучасних умов господарювання з урахуванням стратегії розвитку держави вимагає прискореного реформування комуналь-

ного господарства як соціальної складової господарського комплексу, що задовольняє першочергові життєві потреби населення, забезпечує підприємства й організації необхідними комунальними послугами та впливає на розвиток економічних взаємовідносин між суб'єктами господарювання.

Для посилення спроможності посадових осіб обласних державних адміністрацій та виконавчих органів місцевого самоврядування з метою проведення економічно обґрунтованого аналізу, і виконання його результатів для узгодження планів економічного розвитку на всіх трьох рівнях влади (центральному, обласному і міському) розроблено проект технічної допомоги "Розбудова спроможності до економічно обґрунтованого планування розвитку областей і міст України" (Проект РЕОП), що фінансується Канадською агенцією міжнародного розвитку і виконується Конференційною радою Канади. Проект розрахований на п'ять років: з березня 2010 року по лютий 2015 року. Географія діяльності Проекту охоплює Дніпропетровську та Львівську області. До партнерів Проекту РЕОП на центральному рівні належать Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, а також Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, а також: Львівська обласна державна адміністрація, виконавчі комітети Львівської, Дрогобицької та Червоноградської міських рад у Львівській області, а також Дніпропетровська обласна державна адміністрація, Дніпропетровська міська рада, виконавчі комітети Криворізької та Нікопольської міських рад у Дніпропетровській області.

Стратегічним завданням Проекту РЕОП є поліпшення економічних можливостей і скорочення диспропорцій в економічному розвитку регіонів України завдяки більш широкому застосуванню підходів економічного обґрунтованого планування розвитку територій.

Результати дворічної співпраці Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України та Проекту РЕОП були схвалені під час засідання робочої групи Міністерства, яка відбулася 30 січня 2014 р. У рамках дослідження було зібрано та проаналізовано дані за понад 50 показниками для 32 міст з 5 регіонів України, результати якого дозволили зробити висновки, що поточний стан житлово-комунального господарства в Україні характеризується дефіцитом ресурсів та низькою ефективністю їх використання. За таких умов, надзвичайно актуальним стає впровадження сучасного інструментарію управління якістю житлово-комунальних послуг. Одним з таких інструментів є бенчмаркінг [2].

У рамках спільної з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України роботи експерти Проекту РЕОП здійснили оцінку ефективності функціонування житлово-комунального господарства міст України на прикладі вибірки з 32 великих та малих міст. Аналіз показав, що стан житлово-комунального господарства України є близьким до критичного. Зокрема на це вказують такі отримані цифри: повністю зношеними є близько 37% водопровідних та каналізаційних мереж, а також 18% тепломереж; втрати води у водопровідних мережах сягають 41%; 20% опалювальних котлів експлуатуються вже понад 20 років; ремонту модернізації або заміни потребують 38% ліфтів.

У результаті проведеного бенчмаркінгу були, також, виявлені кращі практики ведення житлово-комунального господарства в проаналізованих містах України. Члени робочої групи обговорили рекомендації експертів, зокрема необхідність встановлення реалістичних стандартів та норм надання житлово-комунальних послуг на основі фактичних результатів, досягнутих українськими містами.

Для коректності висновків було здійснено вибірку 32 міст 5 областей України: АР Крим, Дніпропетровської, Закарпатської, Запорізької, Львівської за наступними видами послуг підприємств житлово-комунального господарства: водопостачання, водовідведення, тепlopостачання, утримання житлового фонду, поводження з твердими побутовими відходами (ТПВ). В якості системи показників ефективності обрано показники стану ресурсів та показники результатів діяльності надавачів житлово-комунальних послуг.

До показників ефективності використання ресурсів віднесені: рівень зношеності основних фондів/мереж/спецтранспорт; рівень оновлення основних фондів/мереж/спецтранспорт; частка споживачів забезпечених засобами обліку; рівень відшкодування тарифом собівартості послуги; вартість оновлення інженерних мереж; рівень платежів населення за послугу. До показників результатів діяльності надавачів житлово-комунальних послуг віднесені: режим надання послуги; аварійність; енергоефективність; собівартість послуги [2].

Результати проведеного бенчмаркінгу ефективності водопостачання дозволили зробити висновки про те, що рівень зношеності основних фондів водопостачання, водовідведення та тепlopостачання перевищує 50% для більш ніж 2/3 міст, а рівень їх оновлення не перевищує 2% для більш ніж половини міст (зв'язку між цими показниками практично немає); рівень зношеності інженерних мереж є дещо нижчим ніж основних фондів, чим більш зношеними є інженерні мережі, тим більш інтенсивно вони оновлюються; тарифи на послуги житлово-комунального господарства для населення в більшості міст є суттєво нижчими за собівартість: 65—75% від собівартості для водопостачання, водовідведення і опалення, та 80—90% — для утримання житлового фонду та поводження житлового фонду та поводження з твердими побутовими відходами; середня собівартість послуг водопостачання, водовідведення та виробництва теплової енергії є нижчою у великих містах, а утримання житлового фонду та поводження з твердими побутовими відходами — у містах малого та середнього розміру; рівень платежів населення за послуги житлово-комунального господарства є достатньо високим: в середньому 90% — для водопостачання, водовідведення і опалення, та 75—85% — для утримання житлового фонду та поводження з твердими побутовими відходами.

Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України спільно з експертами Проекту РЕОП в результаті здійсненого бенчмаркінгу ефективності функціонування житлово-комунального господарства міст України розроблені рекомендації, серед яких є наступні:

— запровадити регулювання за типом "зіставлення підприємств" (yardstick competition) для послуг житло-

во-комунального господарства, що належать до природних монополій (водопостачання, водовідведення, тепlopостачання) — регулярне співставлення результатів функціонування підприємств зі схожими характеристиками;

— сформувати базу показників ефективності функціонування підприємств;

— стимулювати формування конкурентного ринку надавачів послуг житлово-комунального господарства, що не належать до природних монополій (утримання житлового фонду та поводження з твердими побутовими відходами);

— встановити уніфіковані формули розрахунку тарифів на послуги житлово-комунального господарства з повним покриттям їх собівартості, в т.ч. її інвестиційної складової;

— запровадити індикативні ціни на основні товари та послуги, необхідні для оновлення житлового фонду, ліфтового господарства, інженерних мереж та основних фондів [2].

Незадовільний економічний стан підприємств житлово-комунального господарства, низький рівень оплати наданих послуг, відсутність інвестицій, невпорядкована система управління та фінансового забезпечення призводять до неефективної роботи підприємств комунального господарства міста. Слід зазначити, що об'єктивна необхідність функціонування комунальної власності обумовлена потребою виражати інтереси територіальних громад, та створення умов для децентралізації управління і розвитку місцевого самоврядування.

Для реалізації цієї мети необхідним є проведення трансформації соціально-комунальних послуг регіонів як сукупності організаційних, економічних, технічних, технологічних та інших дій, заходів, методів, застосування яких зумовлює перехід від одного етапу виробництва продукції і послуг до іншого (нового, ефективнішого) в межах заданої (традиційної) місії суб'єкта господарювання [1]. Це дозволяє стверджувати, що в сучасних умовах господарювання розвиток комунальних підприємств та пошук шляхів підвищення ефективності їх функціонування за рахунок поступового переходу на самоокупний принцип роботи, поліпшення фінансового стану та забезпечення їх прибутковості дозволить в повному обсязі задовольняти потреби споживачів у якісних комунальних послугах, які забезпечують сприятливі умови їх життєдіяльності.

Сферою соціально-комунальних послуг регіону є матеріальні, економічні, правові, інформаційні відносини, що здійснюються у системі відносин між виробниками споживачами та місцевими органами влади. Однією із складових проблем науки регіональної економіки є пошук рішень щодо інтенсифікації здійснення процесів трансформації сфери послуг у регіоні. Поступовість, що розв'язання цієї проблеми не тільки забезпечить приріст валової доданої вартості у регіоні, але й сприятиме підвищенню рівня життя населення. Сукупність соціально-комунальних послуг, стан і якість виробництва яких є предметом діяльності місцевих органів влади. Враховуючи результати роздержавлення і приватизації у регіонах України функції соціально-економічних послуг реалізуються суб'єктами господарювання різних форм власності — державної, комунальної, приватної. Основу них складає комунальна власність.

Слід, однак, зазначити, що власність, майно завжди створюють ряд проблем для господаря, пов'язаних із неефективним їх використанням та обліком. У цьому плані не є винятком і майно територіальної громади, адже від ефективності використання місцевих ресурсів певною мірою залежить рівень життя мешканців відповідного населеного пункту. З іншого боку, реалізація прав власності колективного власника, яким є територіальна громада, суттєво відрізняється від приватного власника і має більш складні форми.

У той же час, аналіз досвіду закордонних країн та умов, що склалися в Україні, дає можливість виділити в якості основної відмінної риси житлово-комунального господарства, як об'єкта управління, внутрішню суперечливість, пов'язану з необхідністю задоволення життєво важливих потреб при низькій платоспроможності споживачів і ринковому зростанні цін на ресурси. У якості адекватної лінії управлінської поведінки, спрямованої на переборення зазначеної суперечливості, обґрунтовується соціальна орієнтація реформування галузі, яка поєднує методи демократичного адміністрування з ринковими перетвореннями [3].

З переходом економіки України на ринкові відносини виникла велика потреба підвищення ефективності сфери виробництва комплексу соціально-комунальних послуг у регіоні, мета здійснення якого є подвійною:

- 1) підвищення рівня комфортності отримання соціально-комунальних послуг населенням регіону;
- 2) підвищення економічної ефективності підприємств, що здійснюють виробництво соціально-комунальних послуг.

Для реалізації цієї мети необхідним є проведення трансформації соціально-комунальних послуг регіону як сукупності організаційних, економічних, технічних, технологічних та інших дій, заходів, методів, застосування яких зумовлює перехід від одного етапу виробництва продукції і послуг до іншого (нового, ефективнішого) в межах заданої (традиційної) місії суб'єкта господарювання. Соціально спрямованою галуззю регіональної економіки є житлово-комунальне господарство — багатогалузева господарська система, функціонування якої зорієнтоване на повноцінне задоволення житлово-комунальних потреб кінцевих споживачів — населення, підприємств, установ та організацій, що забезпечує реалізацію законодавчо закріплених прав цих споживачів на відповідний рівень якості послуг.

У сучасних умовах подолання кризових явищ в Україні зростає роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємств, оцінки їхньої ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності. Особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану підприємств за виникнення різноманітних форм власності, оскільки жодний власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку, які можна виявити тільки на підставі своєчасного й об'єктивного аналізу фінансового стану підприємств. Актуальними є ці питання і для підприємств житлово-комунального господарства. Значна увага до аналізу фінансового стану підприємств житлово-комунального господарства приділяється ще й тому, що, з одного боку, він є результатом діяльності підприємства, свідчить про його досягнення, а з другого — виявляє передумови розвитку підприємства та регіону в цілому.

Фінансовий стан підприємства житлово-комунального господарства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Важливими характеристиками фінансового стану підприємств житлово-комунального господарства є оцінка їх платоспроможності, як спроможності розраховуватися за своїми зобов'язаннями та фінансова стійкість підприємства, яка пов'язана з рівнем залежності від кредиторів та інвесторів та характеризується співвідношенням власних і залучених коштів, недопущенням невикористаної дебіторської і кредиторської заборгованості. Фінансовий стан підприємства визначають сукупністю показників, що відображають наявність, розміщення й використання ресурсів підприємства, його реальні і потенційні фінансові можливості. При цьому виявлення резервів зростання рентабельності, зниження собівартості та інших резервів ефективного розвитку підприємства є предметом фінансового аналізу.

Фінансова діяльність підприємств житлово-комунального господарства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства. Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємств житлово-комунального господарства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану.

Неефективність використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності підприємства і, як наслідок, до можливих перебоїв у постачанні, виробництві та реалізації послуг; до невиконання плану прибутку, зниження рентабельності підприємства, до загрози економічних санкцій. Тому фінансовий стан підприємств житлово-комунального господарства — це ступінь їх забезпеченості необхідними фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями. У ньому знаходять відображення у вартісній формі загальні результати роботи підприємства, в тому числі і роботи з управління фінансовими ресурсами, тобто фінансової роботи.

Світовий та вітчизняний досвід фінансового забезпечення підприємств житлово-комунального господарства визначає три групи джерел фінансування житлово-комунального господарства міста: власні та притримані до них кошти, залучені та запозичені, кошти отримані у разі перерозподілу. До першої групи джерел фінансування належать статутний фонд, амортизаційні відрахування, дебіторська заборгованість, прибуток, який формується за рахунок доходу, отриманого від основного виду діяльності та від допоміжного виду діяльності (оренда, платні послуги). До другої — кредитні та інвестиційні ресурси. До третьої — кошти державного та місцевого бюджетів через міжбюджетні трансферти (дотації, субвенції, субсидії).

Слід зазначити, що для переважної кількості вітчизняних підприємств житлово-комунального господарства, місцеві бюджети, які визначають і закріплюють відносну економічну самостійність органів місцевого самоврядування є основним джерелом фінансування їх діяльності. Підприємства житлово-комунального господарства для здійснення господарської діяльності наділяються упов-

новаженими органами майном виключно для його використання за цільовим призначенням. Майно, передане підприємству уповноваженим органом, а також майно, що набувається підприємством, належить до комунальної власності територіальної громади.

Основними завданнями аналізу фінансового стану підприємства житлово-комунального господарства є, по-перше, оцінка ефективності використання фінансових ресурсів, по-друге, оцінка достатності фінансування для виконання основної місії комунального підприємства — підвищення комфортності отримання соціально-комунальних послуг населенням регіону, по-третє, визначення шляхів його зміцнення та підтримання достатнього рівня ліквідності і платоспроможності

Результати проведеного фінансового аналізу підприємств житлово-комунального господарства м. Дніпродзержинська дозволили зробити висновки, що впродовж останніх років на підприємствах спостерігалася стабільно несприятлива ситуація з фінансуванням їх майна. Так, необоротні активи сформовані за рахунок власних коштів лише частково, переважна їх частина — за рахунок кредиторської заборгованості, оборотні активи підприємства сформовані виключно за рахунок кредиторської заборгованості. Зросла частка дебіторської заборгованості у вартості активів. Стан "активних" основних засобів не дозволяє підприємствам здійснювати диверсифіковану операційну діяльність. Змінились також джерела формування майна. Суттєво скоротилась сума власного капіталу підприємств переважно за рахунок збільшення суми непокритих збитків.

Така ситуація не може бути оцінена як сприятлива, і свідчить про низьку якість фінансового забезпечення на підприємствах. Характерним є те, що активи нагромаджуються завдяки кредиторській заборгованості, а її стале зростання негативно вплинуло як на платоспроможність підприємств, так і на фінансову стійкість. Підприємства постійно відчують потребу у фінансуванні оборотного капіталу, причому дефіцит оборотного капіталу зростає.

Парадоксальність ситуації полягає в тому, що через недосконалість тендерних вимог на виконання певних послуг за рахунок коштів місцевого бюджету за принципом "найдешевше — означає найвигідніше" замовлення віддають комерційним структурам, часто навіть не місцевим. Кошти спрямовують і використовують в інших населених пунктах, в той час, як виробничі і трудові ресурси спеціалізованих підприємств не використовуються, зростає заборгованість з заробітної плати, не здійснюються відрахування з неї в бюджет та пенсійні фонди, зростає соціальна напруженість. Не отримуючи замовлення та фінансування, підприємства нарощують збитки, що визначає їх діяльність неефективною та нездатною виконувати свою соціальну місію.

Причинами кризового стану підприємств практично усіх галузей та секторів економіки України є не тільки вплив зовнішніх факторів: зниження платоспроможного попиту, втрата налагоджених господарських зв'язків, ринків закупівлі та збуту, суттєве збільшення цін на енергоносії, недосконале правове поле господарювання тощо, а й не адекватний ринковим вимогам стан управління господарсько-фінансовою діяльністю суб'єктів господарювання.

Конституційний Суд України прийняв дуже важливе для вітчизняних комунальників рішення: він дозволив органам місцевого самоврядування припинити процеду-

ру банкрутства комунальних унітарних підприємств на будь-якій стадії. Однак залишається дискусійним питання: "Чи допоможе це комунальним підприємствам, чи, навпаки, призведе до того, що підприємства не зможуть самотужки вести свою фінансово-господарську діяльність, припинять діяльність і залишать мешканців взагалі без комунальних послуг?".

Питання антикризового управління, а саме: санації щодо комунальних підприємств, це не лише проблеми самих підприємств, а й органів самоврядування. Тим більше, що досвід розвинених країн та елементарна логіка підказують, що така справа не стільки вигідна з економічної точки зору, оскільки надає органам місцевого самоврядування можливість створити додаткові робочі місця, більш ретельно здійснювати контроль за наданням якісних послуг жителям населених пунктів, що є одним із головних завдань цих органів та взагалі — головним аргументом ефективності їх діяльності та доцільності функціонування.

ВИСНОВКИ

Підбиваючи підсумок розгляду сутності оцінки фінансового стану підприємств житлово-комунального господарства, слід ще раз підкреслити, що необхідність та значення такої оцінки зумовлені потребою систематичного аналізу та вдосконалення роботи за ринкових відносин, переходу до самоокупності, самофінансування, потребою в поліпшенні використання фінансових ресурсів, пошуком у цій царині резервів зміцнення фінансової стабільності підприємства та виконання своєї місії.

Зміни, що відбуваються у регіональній політиці, передбачають підвищення ролі і відповідальності місцевих органів влади, пошук інноваційних інструментів економічного розвитку, об'єднання зусиль бізнесу, громадськості. Реформування економіки вимагає перебудови схем регіонального управління, змістом якого повинно стати поєднання економічних інтересів держави і регіонів та повноцінне задоволення потреб споживачів послуг підприємств житлово-комунального господарства.

Література:

1. Августин Р.Р. Трансформація регіонального комплексу соціально- комунальних послуг: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. — Львів, 2006.
2. Стан ЖКГ: аналізуємо дані [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ebed.org.ua/uk/podiyi-proektu/stan-zhkg-analizuiemo-dani>
3. Рибалка О.Т. Формування ефективною системи управління житлово-комунальним господарством у великих промислових центрах: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. — Донецьк, 2004.

References:

1. Avgustyn, R.R. (2006), "Social public utilities regional complex transformation" Ph.D. Thesis, economy, Lviv, Ukraine.
  2. State of housing and communal services: analyse data. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 10 February 2014).
  3. Ribalka, A.T. (2004), "Shaping efficient managerial system of housing-public facilities in large industrial centres" Ph.D. Thesis, economy, Donetsk, Ukraine.
- Стаття надійшла до редакції 31.03.2014 р.*